

אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים ז.

עין משפט נר מצוה

ל^א א מיי פ"ה מהל' אבות הלכה א סמג עשין מה טו"ח" ס"י תמג טו"ש"ע אה"ע ס"י כח טע"ף ס"א:
ב מ מיי פ"ג מהלכות תמך ומנה הלכה י טו"ש"ע א"ח"ט ס"י תמג טע"ף ס"א:
מא ג מיי פ"ו מהלכות מ"ש וז"ל הלכה י: מב ד ה טו"ש"ע א"ח"ט ס"י תמו טע"ף ד:
ב ו ג מיי פ"ו מהלכות מ"ש וז"ל הלכה יא:

רבינו חננאל

ויבטליה בשעה ששית למה בזמן הביעור כי פשוטה היא, פירוש קורדניאטא חטים חזקים ואין מהמציץ הי"א, אפילו אלו כיון שהשטור במים איסור הנאה הן כחמץ גמור, ואקשינן וזי בתר איסורא לא מצי מבטל ליה, והתניא היה יושב בבית המדרש וזכר שיש לו חמץ בבית מבטלו בלבו אחד שבת ואחד יום טוב, והנה יום טוב לא משכחת לה אלא בתר איסורא וקניי דמבטל, ושנינן (לא) בתחילת חכם שיש לו עיסה מגולגלת בביתו ביום טוב ומתירא שמא תחמץ משקדים ומבטלה קודם שתחמץ, דיקא נמי דקניי היה יושב בבית ומתירא, פירוש אחר הפסח, ואקשינן וזייל בתר בתרא, כלומר (ג) ומתנות מעשר, כיון שמשכח כל הפת שבושין לפני סוחריו בהמה לעולם מעשה היא, גם זו מצה היא שהחמץ כבר עבר, מי לא נתן בפרק מעות שנמצאו לפני סוחריו בהמה לעולם מעשר, כלומר במעות מעשר שני קניין בהמה, כדכתיב ונתת הכסף בכל אשר תאדה נפשו בפק ובצאן, ואמרין מה טעם הואיל ושוקי ירושלים עשין להתכבד בכל יום, אלמא אמרין אינהו אולו והני אחריני נינהו וכו', ואקשינן ומי אולין אחר אחזרון, והתניא ר' יוסי אמר תיבה שנתשמש בה חולין ומעשר אם רוב חולין ואם רוב מעשר מעשר, ולא קניי אחר אחרון, ופירקין בדלא ידעין איזה מהן אחרון, או כגון שנתשמשו בה צבורין ציבורין, כלומר מן אחרון, או נמצא בנומא דאיכא למימר לא ראה אותה, אמר רב יהודה הבודק צריך שיבדוק קודם שיתחיל לברוק, מאי מברך, ואסיקנא והלכתא אקב"ו על ביעור חמץ.

לפני סוחריו בהמה לעולם מעשר. פ"ה אע"פ דאיכא למתלי צמוכר כמו בלוקא מספיקא תלינן לחומר א ואין נראה לר"י דסמוך מיעוטא דחולין דשאר מעות לפלגא דמוכר וה"ל רוצא להימר ואור"י ללוקחים הוו רוצא דכמה בני אדם עומדים על

צהמה אחת לקנות^א: **בהר הבית** לעולם חולין, מקשה ר"י היאך נמצאו שם הא אמר צ"י הרואה (נכנסות סכ): לא יכנס צהר הבית במעות הרורות בסדינו ואור"י דלינו אסור אלא היכא דנושאן צפרהסיא בסדינו דגנאי הוא דנראה כחולך שם לטמורה אצל צניעה^א לא:

עשויין להתכבד בכל יום, קשה לר"י דמסקי' צפרק דס הגדה (גדה נו: וס) גזי שרן שנמצא צמזיו אין חוקמו מתכבד אלא על ידי צדיקה^ב ומיך דשרן שהוא כצדעה^א אין חוקמו כל כך מתכבד כמו צמעות^א:

בלבדך כ"ע לא פריגי דהבא משמע, מכלן היה מזריך רשצ"א^א לנכך לפני המילה להכניסו דאי לאחר המילה ישקר בצרכמו ולהכניסו להבא משמע ועוד שזריך לנכך עובר לעשייתו ולא נראה לר"ת דצפרק ר' אליעזר דמילה (שגת דף קל: וס) תניא המל אומר אקצ"ו על המילה אזי הני אומר להכניסו משמע לאחר המילה מקומו^א אע"ג דלהכניסו משמע להבא לא קשה דלא על זאת הנעשה עכשיו מצדך אלא משבח ומודה להקצ"ה שזונו על המילה כשתכל לידו ומיקנה כאן לגלות ולהודיע שזו המילה נעשה לטעם יוצרנו ולא לטעם ג"ג ולא לטעם מורא ולא לטעם הר גרויס ואין צריך לנכך עובר לעשייתו אלא צבוקים שהעושה המנויה הוא מצדך אצל כשמצדך אחר לא^א ומדע שהי צרכת איכוסין אינו מצדך אלא אחר איכוסין: **כי**

הוא אמר רבה לא תימא שרבתה מצה אלא אימא השרבו ימי מצה עילוייה **אי הכי פשימא** לא צריכא דעיפושה מרובה מהו דתימא כיון דעיפושה מרובה איגליא מילתא דודאי חמץ מעליא הוא קא משמע לן כיון שרבו ימי מצה עילוייה אמרינן כל יומא ויומא נהמא חמימא אפה ושדא עילוייה ועפשא טפי ומי אולין בתר בתרא והא תניא ר' יוסי בר יהודה אומר יתיבה שנתשמשו בה מעות חולין ומעות מעשר אם רוב חולין חולין אם רוב מעשר מעשר ואמאי ליזיל בתר בתרא אמר רב נחמן בר יצחק הכא במאי עסקינן כגון שנתשמשו בה מעות חולין ומעות מעשר ואין יודע איזה מהן בסוף רב זביד אמר כגון שנתשמשו בה ציבורין ציבורין רב פפא אמר כגון דאשתכח^א בגומא: אמר רב יהודה הבודק צריך שיבדך מאי מברך רב פפי אמר משמיה דרבא (אומר)^א לבער חמץ רב פפא אמר משמיה דרבא על ביעור חמץ בלבדך כולי עלמא לא פריגי דודאי להבא משמע **כי**

קודם הרגל נפול כדאמרן צנמלאין צהר הבית הואיל ושוקי ירושלים עשויים להתכבד בכל יום מפני הטית ואי נפול קודם הרגל הוו משתכחי צענת כיבוד אצל הר הבית מתוך שהוא משופע והרוח מכבדתו מעפרו ועוד שאין אדם נכנס באצק שעל גבי רגליו ואינו עשוי להתכבד, אלמא צל דצר העשו להתכבד אמרינן קמאי קמאי אזודי וסתם תיבות משתמשין בהן אוכלין נוטלין ראשון ראשון כדי שלא ימעששו וכל שכן דמסתמא צדקה זה אור לארבעה עשר והאי דצתרא היא ומנה היא: **מוביה עליה**, שהרי הוא זה ימים רבים ותמך הוא: שרצו ימי המנא, וראוי להיות מעופש משנכנס הפסח: **אי הכי פשיעא**, אפי' ספק ליכא דמסתמא ודאי צדקה והא מנה היא: **אם רוב חולין**, נשתמשו בה חולין אלמא צת רוצא אולין ולא צת צתרא: **ליצורין ליצורין**, של מעשר צוית זו ושל חולין צוית זו וציוס א': **גומא**, דליכא למימר זיל צת צתרא דקמאי הא שקליניהו משום דיש לחוש שמא צגומא נטמן ולא ראויה: **בצער כולי עלמא לא פריגי דלהבא משמע**, ופסיר דמי דצרכה קודם עשיית המנויה צעין כלקמן [ע"פ]:

מעיקרא

ויבטליה צעית, ליתקנו רבנן לכל אדם ליבטל בלבו צתמלת שם דהשתא לא פסע דליכא זכרון טובא שהרי עסוק בשריפתו: **כיון דאיסורא דרבנן**, למשעברו חמש אסור צתמך לדברי הכל כדאורייתא דמי ואינו שלו ולא מני מצטל ליה בלבו וכיון דחס עליה ומשהי ליה פורתא עבר עליה:

המקדש, אשה: **משע שעוט ולמענה**, מתחלת שם דאיסורא דרבנן הוא: **אפילו צעיתו קורדנייטא**, הגומחים צהרי אררט קשין הס מלך ואפילו עבי און חוששין לקדושין אם צלו עליהם מים, ואף על גב דלמי איסור הגלות מתוך דרבנן דשע ומפקע קידושי חתן ושירי אשת איש לעלמא הא מתרלינן צנמה דוכמת^א כל

דמקדש אדעתא דרבנן מקדש והפקר צ"ד הפקר והס הפקירו ממונו: **עיסה מגולגלת**, שלא החמינה ומפני אימת כבוד רבו אין יכול לקוס ולילך ולאפותה: **קדוים ומצטל לה**, צלצו דעדיין היא צצמותא שלא נאסרה עליו: **דיקא נמי**, דעדיין לא החמינה דקתני היה יושב צצית המדרש דמשמע מפני שאין יכול לקוס ולילך משם הוא מצטלה צלצו ואי צתמך גמור למנה לי יושב צצית המדרש ואפילו אם היה פנוי מה ציעורו אלא ודאי קשש צצידו לתמן קאי וצידו לאפותה אם היה פנוי הואיל ולא החמינה עדיין, ומשום יום טוב נקט יושב צצית המדרש ודצבת מתוקמא צתמך גמור וצארבעה עשר שאל להיות צצבת: **כיון שרבתה מנא**, קס"ד אם נשתמשו צצציה זו מנה יומר מחמץ אולין צת צת רוצא ומותרת: רוצ אוכלי צצר צירושלים כל ימות השנה מנמות מעשר שני און לפי שלא היו מספיקין לאכול כל מעות מעשר שני שלהן צרגל ונותנין אותם לצני העיר צצצות הנאה והן אוכלים אותם צקדושתו ועיקר אכילת מעות מעשר שלמים היו מציאין מהן כדקיימא לן צצנחות (דף פג), הלכך לוקמינן מהן צצמות דכל זמן שיש לו מעות מעשר אינו מוציא מעות חולין ואע"ג דליכא למימר שמא מיד המוכר נפלו ומעות חולין הן ספק איסורא לחומר: **צהר הבית**, לעולם מעות מעשר מרובין צירושלים מנמות חולין לא מספיקין להו צמעשר דאולין צת רוצא דשתא והאמרינן לאו האידנא נפול אלא קודם הרגל, וצירושלים צשאר ימות השנה חולין דרוצ מעות מעות מעשר הרגל מעשר ודא אמרי' קודם הרגל מעשר ולא אמרי' קודם הרגל מעשר, שבה בשעת הרגל מעשר, שרוב מעות העיר מעשר, בשאר ימות השנה חולין, דרוצ מעות צצצית חולין (ס), מאי טעמא, צצנת הרגל מעשר, ולא אמרינן כדאמרן מלפי הרגל נפלו כדאמרן צת צת (ס), הואיל ושוקי ירושלים עשויין להתכבד בכל יום, ואם נפלו שם לפני הרגל צת מלאוס מכדי השוק, אצל הר הבית אין צריך להתכבד בכל יום, שאין טיט ועפר קולט שם מתוך שהוא משופע, ועוד שאין אדם נכנס שם צנמנל וצצצק חמץ רגליו (ס), לבער חמץ, מה שפנטה ציתו מן התמן קורא צעור, כמו (צצרים ט) צצציתו הקדש מן הבית (סודור ר"י ס"י טו שו"י האורה היא ס"י טו וז"ל ס"י תי).

מה טעם צצנת הרגל מעשר ולא אמרי' קודם הרגל מעשר ודא אמרי' קודם הרגל מעשר ולא אמרי' קודם הרגל מעשר, שבה בשעת הרגל מעשר, שרוב מעות העיר מעשר, בשאר ימות השנה חולין, דרוצ מעות צצצית חולין (ס), מאי טעמא, צצנת הרגל מעשר, ולא אמרינן כדאמרן מלפי הרגל נפלו כדאמרן צת צת (ס), הואיל ושוקי ירושלים עשויין להתכבד בכל יום, ואם נפלו שם לפני הרגל צת מלאוס מכדי השוק, אצל הר הבית אין צריך להתכבד בכל יום, שאין טיט ועפר קולט שם מתוך שהוא משופע, ועוד שאין אדם נכנס שם צנמנל וצצצק חמץ רגליו (ס), לבער חמץ, מה שפנטה ציתו מן התמן קורא צעור, כמו (צצרים ט) צצציתו הקדש מן הבית (סודור ר"י ס"י טו שו"י האורה היא ס"י טו וז"ל ס"י תי).

דוטרט שיעוריה, מ' ה"ן, ד. הנפיש שיעוריהו אפי' בלא בדיקה הן מתכבדין, טס, ה. רשצ"ס, וכן הגויסא צלל הלאוסים, ו. דא חשיב ליה אחר ברכת המילה, וכן משמע דקאמר החם וכו' והעומדים שם אומרים כשם שנגנס לבית, אלמא משמע דלאחר מילה הוא אומר אותה, מוס' ר"פ, ז. שמא לא יעשה האחר המצוה ונמצא שמוכר שם שמים לבטלה, טס.

(א) לקמן כ"א: [ע"ש], (ב) צ"מ כו, שקלים פ"ו מ"ב, (ג) נ"ע חר מנה נו: ד"ה גנומא], (ד) [צרי"ף] וברא"ש למה וצרי"ף א"י רב פפי משמיה דרבא אמר על ציעור חמץ רב ספק משמיה דרבא אמר לנכך [וברא"ש א"י קלת צני"א] (לפניו איכא צצצ"ש ממש כני הר"ף בלו שום שער), (ה) [ועמות ז: וצ"ל], (ו) [וע"ע חוס' צ"מ כו, ד"ה צצ"א], (ז) [וע"ע חוס' צ"מ כו, צ"מ ט, ד"ה הצ"א].

מוסף רש"י

המקדש משמש שעות ולמעלה, על כדקן ומתחלת שם משמע דאי לאחר שם דאסור דמאורייתא, מלי אלא לאשמעיק, פשיעא און מקדשן צצצוריה הנאה (קטור ס"א), אפילו בחישי קורדניאטא, בשום הן ואפילו הכי אם צלו לתשח, חמץ, כגון שפלו עליהם מים, אסור לפני סוחריה בהמה, צירושלים (ב"ח טו), לעולם, צין צצנת הרגל צין שלא צצנת הרגל מעשר, שרוב שער הנאכל צירושלים מעשר, לפי שאין אדם שיהיה ציעורו שם שאלא כל מעשרתו ונותן משת מעשר לעני העיר או לאהבו ויזני העיר ורוב הנאות מעשר לוקמינן צצן צצמות שלמים, כדאמרן שם מעשר משלמים (ס), בהר הבית חולין, ואפילו בשעת הרגל, ואע"פ שרוב מעשר צצצית מעשר, שרוב גרלס צצצית מעות מצצצותיהן לאכלס, לא צצצין רוצא דשתא ואולין צת רגל אלא אמרינן מלפי הרגל נפלו כאן וחולין הן (ס), צירושלים, צשאר שוקים שבה בשעת הרגל מעשר, שרוב מעות העיר מעשר, בשאר ימות השנה חולין, דרוצ מעות צצצית חולין (ס), מאי טעמא, צצנת הרגל מעשר, ולא אמרינן כדאמרן מלפי הרגל נפלו כדאמרן צת צת (ס), הואיל ושוקי ירושלים עשויין להתכבד בכל יום, ואם נפלו שם לפני הרגל צת מלאוס מכדי השוק, אצל הר הבית אין צריך להתכבד בכל יום, שאין טיט ועפר קולט שם מתוך שהוא משופע, ועוד שאין אדם נכנס שם צנמנל וצצצק חמץ רגליו (ס), לבער חמץ, מה שפנטה ציתו מן התמן קורא צעור, כמו (צצרים ט) צצציתו הקדש מן הבית (סודור ר"י ס"י טו שו"י האורה היא ס"י טו וז"ל ס"י תי).

מוסף תוספות

א. ולית ליה אלא חר מוכר ואולין בתר רוב, מהר"ס מלאוס, ב. [ו]הבא משמע דע"י כיבוד בלא בדיקה צצצצצצ, מוס' הלא"ש ג.